

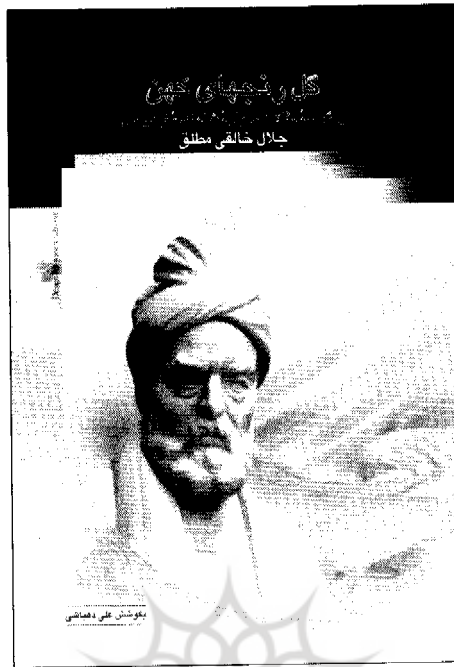
- گل رنج‌های کهن
- (برگزیده مقالات درباره شاهنامه فردوسی)
- نوشته دکتر جلال خالقی مطلق
- به کوشش علی دهباشی
- نشر ثالث - تهران
- چاپ دوم ۱۳۸۸

دگر هر چه باشد نماند به کس
 بماند چنان تا جهان است ریگ
 نگردد تبه نام و گفتار پاک

ز گیتی دو چیز است جاوید و بس
 سخن گفتنِ نغز و کردارِ نیک
 ز خورشید و از آب و از باد و خاک

سخن را از گفتار نغز حکیم طوسی، فردوسی آغاز کردم، چرا که هر چه بر زبان قلم آید پاکی و جان بخشی کلام حکیم را ندارد. او که ستایشگر خرد و راستی است. مجموعه گل رنج‌های کهن بخشی از مجموعه مقالات گرانقدر دکتر جلال خالقی مطلق درباره شناخت حکیم طوس است و شاهنامه او. چه خوشبخت کسی که عمری را با اندیشه و کلام این بزرگ‌مرد دمساز بوده است. هیچ‌کس در ایران و جهان سراغ نداریم که نزدیک به چهل سال جز دکتر جلال خالقی با حکیم و آثار گرانقدر او دمساز شده باشد. دکتر خالقی هنگامی که در سخنرانی شیوا و دلپذیر خود در دایرةالمعارف گفت: «من به اندازه‌ای در کار شاهنامه غرق بودم که کنار دستم متوجه نشدم که فرزندانم چگونه و چه وقت رشد کرده‌اند.» اشک از دیدگان همه حاضرین جاری شد. راستی چه افتخاری از این بالاتر که آدمی عمری را بر سر یک عقیده بماند و به پافشاری خود در آن کار افتخار کند.

تلاش‌های چهل ساله دکتر خالقی را باید در مجموعه مقالات و تحقیقات او درباره

فردوسی و شاهنامه دید و بهره‌برداری از این مقالات را راهنمای خود قرار داد، زیرا تحقیقات او درباره حکیم طوس خواننده را هر روز شیفته‌تر به فردوسی و شاهنامه او می‌کند.

مجموعه مقالاتی که زیر عنوان گل رنج‌های کهن تدوین گردیده عبارتند از:

۱. حماسه‌سرای باستان، ۲. یکی داستان است پر آب چشم، درباره موضوع نبرد پدر و پسر، (به یاد روانشاد مجتبی مینوی) ۳. شاهنامه و نخستین انسان ۴. پاسداران دژ پترا، ۵. معرفی قطعات الحاقی شاهنامه، ۶. نفوذ بوستان در برخی از دستنویس‌های شاهنامه، ۷. بار و آئین آن در ایران، ۸. ببر بیان (رویین تنی و گونه‌های آن)، ۹. دستنویس شاهنامه (فلورانس)، ۱۰. سرگذشت زبان فارسی، ۱۱. رسم خط شاهنامه، ۱۲. معرفی سه قطعه الحاقی شاهنامه، ۱۳. یادداشت‌های افزوده.

در مجموعه فوق سیزده مقاله از تحقیقات آقای دکتر خالقی در موضوعات یاد شده آمده که هر یک از این نوشته‌ها گوشه‌ای از موضوعات شاهنامه و زندگانی حکیم را روشن کرده است.

«تاکنون درباره شاهنامه و فردوسی کتاب‌ها و مقالات بسیاری به فارسی و سایر زبان‌ها نوشته شده است که تنها کتابشناسی آنها خود کتاب عظیمی است.

از سال ۱۳۱۳ که جشن هزاره فردوسی در تهران و طوس برگزار شد، دوره جدیدی

● دکتر جلال خالقی مطلق

در شناخت شاهنامه و فردوسی آغاز شد و در طی این سال‌ها کتاب‌ها و مقالات متعددی از سوی محققان و استادان ادب فارسی و شاهنامه‌شناسان منتشر شده است. اما هنوز ابهام‌ها و نکته‌های بسیاری درباره شاهنامه و فردوسی مانده است که باید گفته و نوشته شود. از میان گروه استادان و شاهنامه‌شناسان در دوران معاصر دکتر جلال خالقی مطلق جایگاه ویژه‌ای دارد. نام دکتر خالقی با شاهنامه و فردوسی پیوند خورده است. او متجاوز از چهار دهه است که عمر و زندگی خود را بر سر تصحیح متن تازه‌ای از شاهنامه نهاده است.

آرزوی شیفتگان ادبیات فارسی این بوده و هست که متنی انتقادی از شاهنامه در اختیار داشته باشند. این آرزو در ادامه تلاش استادان ادب فارسی به کوشش و ایثار و همت مردانه دکتر خالقی رو به انجام است. دکتر خالقی به شاهنامه و فردوسی عشق می‌ورزد و بر سر این عشق زندگی خود را نثار کرده است.* دکتر خالقی در «سرسخن» کوتاه خود بر گل رنج‌های کهن آورده است: «تنها اندک شماری از آفریده‌های جاویدان دانش و ادب و هنرند که گلستانی همیشه خوش و کاخی بی‌گزند از باد و باران‌اند. بسیاری دیگر چه بسا در همان هنگام پیدایش کهنه شده‌اند و یا کمی دیرتر فراموش

* علی دهباشی، گل رنج‌های کهن، نشر نالت، ۱۳۸۸ تهران، ص ۷.

می‌شوند و نهایت در حاشیه‌ای از تاریخ از آنها یاد می‌گردد. این آثار همان گل‌های پنج روز و شش‌اند که بهره‌باغبان سرانجام جز دامنی خار و خاشاک نیست و بر لب او این مصراع شاهنامه:

گل رنجهای کهن گشته خار

همچنین آنچه خوانندگان در این مجموعه می‌خوانند گل رنج‌های کهن است که اگر یکسره خار نگشته چیزی نیز به پژمردن و خاشاک گشتن آنها نمانده است. از این رو با وجود پیشنهاد برخی از دوستان به انتشار برگزیده‌ای از مقالات نگارنده که در نشریات درون و برون کشور به چاپ رسیده بود او این نوشته را ارج انتشار جداگانه نمی‌دید و به راستی اگر همکاری و پشتکار دوست گرامی آقای علی‌دهباشی نبود، نگارنده خود هیچگاه به این کار دست نمی‌زد. اکنون با سپاس از دوستی‌ها و مهربانی‌های ایشان این برگ سبز را به پیشگاه خوانندگان پیشکش می‌کنم. امید آن که در آنها هنوز نکته‌ای تازه یافت شود و گل رنجهای کهن یکسره خار نگشته باشد. جلال خالقی مطلق. هامبورگ نوروز، ۱۳۷۱ هـ.

پیش از این نیز دکتر خالقی مجموعه سخن‌های دیرینه که مقالاتی است درباره شاهنامه و فردوسی منتشر شده است.

نشر مرکز منتشر کرد: *موسسه مطالعات فرهنگی*

رسال جامع علوم انسانی

- مشق‌های خط نخورده / ابراهیم حقیقی // ۱۶۸ ص / ۳۹۰۰ تومان
- حدیث غربت سعدی / ۱۸۶ ص / ۴۸۰۰ تومان
- گفتارهایی در نحو / دکتر محمد راسخ مهند / ۱۶۸ ص / ۳۸۰۰ تومان
- آشنایی با گارسیا مارکز / پل استراتون / مرجان رضایی / ۲۵۰۰ تومان

نشر مرکز - خیابان دکتر فاطمی، روبروی هتل لاله، خیابان باباطاهر، شماره ۸

تلفن - ۳ - ۴۶۲ - ۸۸۹۷۰